

mellan barn och föräldrar

Funktionsrätt
Sverige

”Det här jobbet handlar om hur man pratar om tankar och känslor i sina familjer”

Kalle 9 år, expertspanare i projektet

Webbplatsen Opratat

ett verktyg för att underlätta samtal om tankar och känslor i familjer med barn med funktionsnedsättning

160 barn med funktionsnedsättning, 4-12 år, unga, syskon, föräldrar, mor- och farföräldrar (målgrupperna) har berättat om:

- Vad är det vi inte säger till varandra i familjen?
- Varför?
- Hur kan det bli lättare?

Barnet är huvudperson!

Med verktyget kan ohälsa förebyggas

- ❖ Att se och höra hur andra känner och tänker kan ge igenkänning, bekräftelse på egna tankar och ge nya insikter
- ❖ Det kan göra att man vågar prata mer med varandra i familjen – och på så sätt förhindra ohälsa

Vad är det man inte pratar om med varandra i familjen?

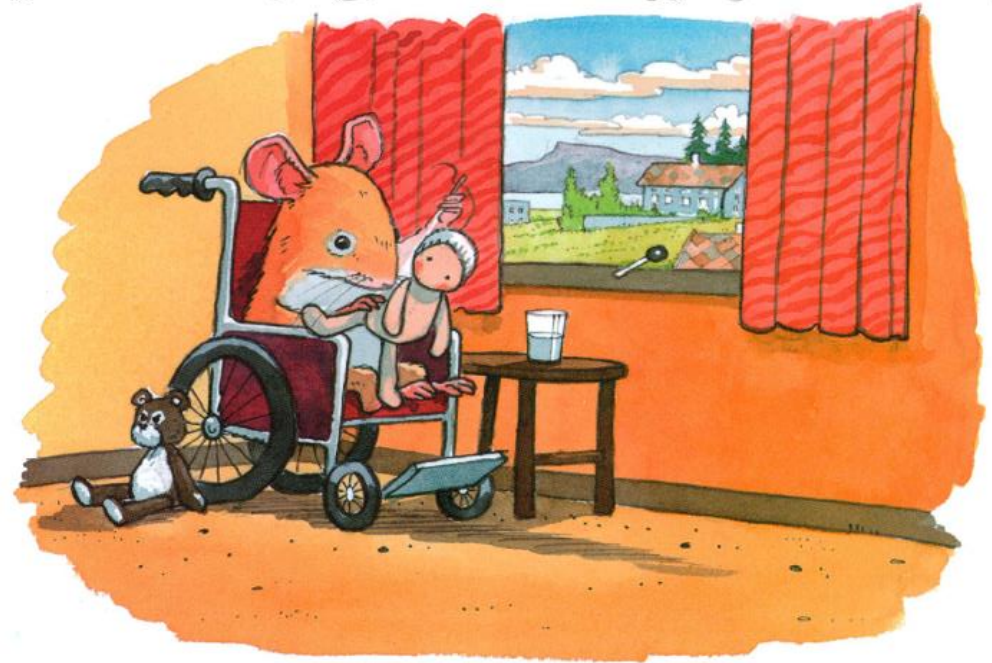
- ❖ Funktionsnedsättning
- ❖ Hur jag mår
- ❖ Beroende av andra
- ❖ Är till besvär
- ❖ Barn tar ansvar för andra
- ❖ Omgivningens attityder
- ❖ Framtiden
- ❖ Döden

Pratar inte om: Funktionsnedsetningen

(gäller vuxna: föräldrar och mor- och farföräldrar)

VARFÖR?

- **F:** vill inte skrämma, göra ledsen, slå hål på drömmar, oroa – dvs. skyddar barnet
- **F:** egen sorg
- dvs. skyddar sig själv
- **M/F:** tycker att F ska säga till barnet men säger inte – för att vill inte riskera relationen

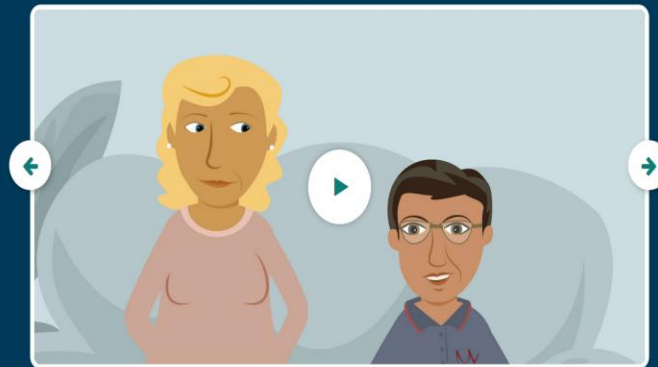
30

Holmsen, M (2010)
Samtalebilder Et kommunikasjonsverktøy

Barn och syskon vill prata – vill veta om funktionsnedsättningen..

- För att förstå, få kunskap
- Veta hur göra
- Tänka själv
- ”Det är ju jag som har det/har nåt...”

www.Oprat.se

1 juni
lanseras sidan

1 december
är den helt färdig
och övertas av:

Nka – Nationellt
kompetenscenter
anhöriga

www.anhoriga.se

Start » Tema » Jag har nå't

Varför blev det så här i filmen?
Läs hur det var för Albin

Jag har nå't

Fler filmer om Jag har nå't
Till filmerna om Jag har nå't

Hitta känslorna
Spela spelet!

Mer om Jag har nå't
Till mer om Jag har nå't

Senast uppdaterad 2017-04-27 av opratat, ansvarig utgivare
Opratrat

Dela:

Webbplatsen blir:

- syntolkad, text tolkad och teckentolkad
- översatt till engelska, somaliska, arabiska och tigrinja alt. dari
- responsiv (surfplatta och mobil)

Opratat - en webbplats med barntilltal

talar till barnet och tilltalar barnet, bland annat genom humor och ärlighet. Den är enkel och barnet "äger sajten"

Barnet förstår:

- vad som händer
- var hen befinner sig
- vad sajten går ut på och
- hur den används

Webbplatsen fungerar för barn – och vuxna som inte läser och tar hänsyn till barnets motorik och förståelse av sammanhang

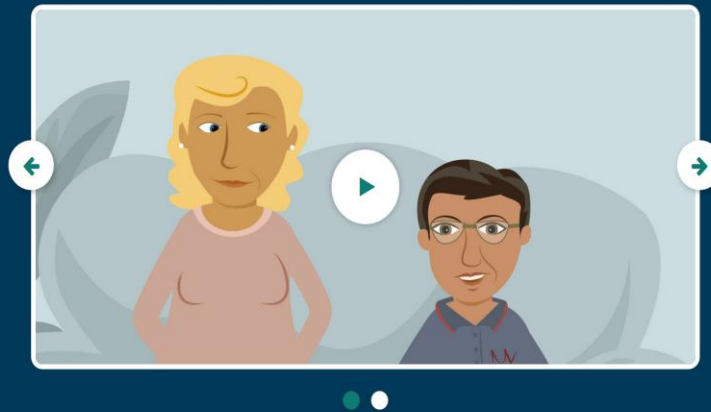
Innehåll i:

OPPRATAT

8 teman om vad man inte pratar om

- ❖ Jag har nå't = Funktionsnedsättning
- ❖ Säger inte hur jag mår = Hur jag mår
- ❖ Behöver alltid hjälp = Beroende av andra
- ❖ Är det mitt fel? = Är till besvär
- ❖ Tar ansvar för andra = Barn tar ansvar för andra
- ❖ Skäms dom? = Omgivningens attityder
- ❖ Framtiden? = Framtiden
- ❖ Kommer han att dö? = Döden

18 filmer: 8 teman - 4 olika perspektiv -
alla funktionsnedsättningsområden

Matbordet

Klätterställningen

Sjukhuset

Sportlovet

Matteprovet

Släktfesten

Flytten

Toaletten

Assistenten

Pusslet

Utflykten

Stallet

Kakorna

Mössan

Gästerna

Hemma

Bion

Lägret

-
- filmerna gestaltar **vad** och **varför** det kan vara svårt att prata med varandra
  - Personliga berättelser om **hur** det kan bli lättare att prata i familjen
  - Barnbilderböcker (ev.) också om **hur**

  - Spel för de yngsta barnen
  - Vägledning för vuxna om hur sidan kan användas

Blanka och Hugos berättelser

Förälder

Prata om det barnet har

Jag har pratat med Elma om hennes diagnos, att hon är speciell, att hennes hjärna fungerar annorlunda och att hon ser fler saker än vad andra barn. Och att det gör henne trött.

Och jag berättade att hon är helt fantastisk och har särskilda superkrafter. Hon kan läsa och skriva och är väldigt påhittig. Det är viktigt att berätta det för henne, att hon inte ska känna sig sämre än någon annan.

Jag försöker undvika att berätta för henne de gånger jag är trött och inte orkar lyssna på henne när hon berättar samma sak för femtielfte gången. Jag försöker andas och bita ihop. När jag inte klarar av det lämnar jag över till min man som låter mig vara frustrerad ifred så inte dottern smittas av mina känslor. Precis som min man vet att han kan lämna över till mig när han inte orkar. Vi har tur som är två vuxna i familjen.

Lisa 36 år, mamma till 7-årig dotter

Pratar inte om: **Tar ansvar för andra**

VARFÖR?

- Jag avstår från saker för att andra ska slippa oroa sig
- Jag tar ansvar för hur andra mår, är lyhörd för andras känslolägen
- Jag berättar inte som det är eller förminskar – vill inte belasta
- Syskon tar hand om, skyddar

Holmsen, M (2010)
Samtalebilder Et kommunikationsverktoy

Pratar inte om: **Är till besvär**

Perspektiv: enbart barnets

VARFÖR?

- För att det är mitt fel
- För att jag tar för mycket plats, bland annat från syskon

Holmsen, M (2010)
Samtalebilder Et kommunikasjonsverktøy

Vi jobbar tillsammans med:

- **Medforskare:** 21 barn – och ungdomsexperter mellan 7 – 20 år
- **Samarbetspartner:** 1177Vårdguiden, Nka, Region Skåne, Rädda barnen
- **Referensgrupp:** 9 Myndigheter & nationella organisationer
- **Referensgrupp:** 13 Funktionshinderorganisationer
- **Pilotverksamheter:** ca 10 olika verksamheter

Barn som medforskare

Varför involvera barn?

Fem skäl enligt forskning och erfarenhet:

- Barns rätt att påverka sin vardag – Barnkonventionen
- Barn stärks av att vara medskapande – delaktighet förstärker god självbild
- Barns medverkan genererar nya idéer och ny kunskap
- Frågor från barn (enkäter som barn designat) ger bättre respons i undersökningar där barn är respondenter.
- Barn är mer framgångsrika än vuxna i att få vuxna att ställa upp och svara på "känsliga" frågor.

(Alderson & Morrow (2011), Johansson, B (2010), Kellet (2010), Druin (2009), Gelman (2014))

Barn som medforskare

- **Nivån på barns medverkan i forskning:**

- Nivå 1: **På barn** – barn är inte alls involverade

- Nivå 2: **Om barn** – frågar barn om information

- Nivå 3: **Med barn** – medforskare i vuxnas undersökningar

- Nivå 4: **Av barn** – barn är initiativtagare och genomförare, vuxna handleder

Pilotverksamheter testar

- Elevhälsa
- Barn- och ungdomshabiliteringar
- Hjärnskadecenter
- Korttidsverksamhet
- LSS/biståndshandläggare
- Växelboende
- Förskola

I: Gävle, Karlstad, Malmö, Umeå, Sandviken, Stockholm